

Revoluce 1905–1907

- Počátky a původ revoluce lze hledat již dříve: 1825 děkabristické povstání, Narodnaja volja a její terorismus, nepokoje na universitách 1899 (neutichly až do r. 1905)
- 1904 jednání zemstev veškerého Ruska v Petrohradě, účastníci se rozdělili na konzervativce (požadovali založení reprezentativního orgánu, který by radil carovi) a liberály (založení parlamentu), při hlasování vítězství liberálů – poprvé v ruské historii otevřená diskuze o konstituci a omezení carovy moci
- Georgij Gapon – pop, byl v odborech, identifikoval se s radikály, vůdce dělnictva
- roku 1904 bylo několik dělníků propuštěno z největší petrohradské továrny → masové stávky dělníků, Gapon uspořádal procesí, které mělo carovi předat petici s požadavky (např. na ústavodárné shromáždění) – **Krvavá neděle – 9. ledna (22. ledna) 1905** pokojný dav procházel k centru Petrohradu, zde narazil na četníky blokující cestu k Zimnímu paláci, ti začali do davu střílet
- Následovaly stávky, nepokoje (zpravidla brutálně potlačené) a demonstrace (v této době nepokoje v Oděse, povstání na křižníku Potěmkin), centrem revolučních aktivit se staly university
- Říjen 1905 – vydání **manifestu 17. (30.) října** – zaručení občanských práv, všeobecného volebního práva; v listopadu zrušení cenzury, v březnu následujícího roku možnost svobodného shromažďování a zakládání politických stran
- 6. 12. 1905 ozbrojené povstání sovětu s cílem svrhnout carskou vládu – krvavě potlačeno
- Během r. 1905 vznik politických stran – nacionalistická pravice, okťabristé, progresisté, konstituční demokraté (kadeti), trudovici, eseři (socialisté-revolucionáři), sociální demokracie (bolševici, menševici)
- Duben 1906 – **vydání ústavy Základní práva** – zavedení dvoukomorového parlamentu, byrokracie stále neúčinná, car mohl parlament kdykoliv rozpustit (toho využil 2krát, celé volební období vydržela až třetí дума sestavená r. 1907)
- Pjotr Stolypin – pověst liberála, 1906 ministr vnitra, posléze premiér, tvrdými opatřeními se mu podařilo omezit politické násilí, zasloužil se o agrární reformu, zvýšení svobody rolníků a povinnou školní docházku pro jejich děti, 14. září 1911 umírá na následky atentátu